

POLITIKA OCHRANY KLIMATU V ČR

Manažerské shrnutí
2017

Politika ochrany klimatu v České republice byla připravena Ministerstvem životního prostředí ve spolupráci s mezíresortní pracovní skupinou pro otázky ochrany klimatu. Politika ochrany klimatu v České republice byla schválena usnesením vlády č. 207 ze dne 22. března 2017.

Politika ochrany klimatu v České republice představuje strategii v oblasti ochrany klimatu do roku 2030 a zároveň plán rozvoje nízkoemisního hospodářství do roku 2050. Zaměřuje se na opatření ke snižování emisí skleníkových plynů a je tak komplementární ke schválené Strategii přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR (2015), která se soustřeďuje na problematiku adaptace na změnu klimatu. Plnění Politiky ochrany klimatu v České republice bude vyhodnoceno do konce roku 2021 a její aktualizace je naplánována do konce roku 2023.

Ministerstvo životního prostředí

Obsah

1. Úvod	3
2. Vývoj emisí skleníkových plynů v ČR	4
3. Cíle a priority ČR v oblasti snižování emisí skleníkových plynů	5
4. Projekce emisí skleníkových plynů do roku 2030	8
5. Uhlíková kalkulačka a výhled do roku 2050	8
6. Politiky a opatření	10
6.1 Průmysl	10
6.2 Energetika	10
6.3 Konečná spotřeba energie	11
6.4 Doprava	11
6.5 Zemědělství a lesnictví	11
6.6 Odpady	12
7. Financování opatření na ochranu klimatu v rozvojových státech	13
7.1 Navyšování klimatických financí	14
8. Odhad nákladů EU ETS a výnosů z prodeje emisních povolenek	14
9. Reportingové povinnosti ČR	15
10. Aktualizace a vyhodnocení Politiky ochrany klimatu v ČR	15

1. Úvod

K efektivnímu dosažení globálních cílů ochrany klimatu je klíčová široká mezinárodní spolupráce mezi jednotlivými státy, včetně zapojení soukromých subjektů, municipalit a jednotlivců. S tímto účelem vznikla Rámcová úmluva OSN o změně klimatu, která roku 1992 jako první na mezinárodní úrovni stanovila cíl stabilizace koncentrace skleníkových plynů v atmosféře na úrovni, která by umožnila předcházet nebezpečným důsledkům vzájemného působení lidstva a klimatického systému Země. Ani následné stanovení závazných redukčních cílů pro ekonomicky vyspělé státy v Kjótském protokolu celosvětovou produkci emisí skleníkových plynů významně neomezilo. V prosinci roku 2015 byla v Paříži přijata nová mezinárodní dohoda, která zahrnuje široký okruh států a počítá nově se závazky pro vyspělé i rozvojové země. Hlavním cílem Pařížské dohody je udržet nárůst průměrné globální teploty výrazně pod hranicí 2 °C oproti hodnotám před průmyslovou revolucí a usilovat o to, aby nárůst teploty nepřekročil hranici 1,5 °C oproti hodnotám před průmyslovou revolucí. Pařížská dohoda se kromě snižování emisí skleníkových plynů (tzv. mitigace) zaměřuje také na přizpůsobování se negativním dopadům změny klimatu (tzv. adaptace), financování klimatických opatření v rozvojových zemích, uplatňování moderních technologií a budování kapacit v rozvojových zemích. Česká republika jako členský stát Evropské unie je plně zapojena do společného evropského úsilí a přispívá k naplňování cílů snižování emisí skleníkových plynů stanovených do roku 2020 a 2030. Přístup České republiky k problematice změny klimatu lze rozdělit na politiku, jejímž předmětem je redukce antropogenních emisí skleníkových plynů a na politiku přizpůsobení se a posílení odolnosti vůči negativním dopadům změny klimatu¹.

Politika ochrany klimatu v ČR (dále jen „Politika“) představuje koncepci vlády ČR, která určuje cíle ČR v oblasti ochrany klimatu do roku 2030 s výhledem do roku 2050 a představuje tak dlouhodobou strategii nízkoe emisního rozvoje, která povede k nákladově efektivnímu dosažení cílů ČR. Politika definuje konkrétní opatření a nástroje pro postupné snižování emisí skleníkových plynů v dotčených oblastech tj. zejména v sektorech energetiky, konečné spotřeby energie, průmyslu, dopravy, zemědělství a lesnictví, nakládání s odpady, vědy a výzkumu a dobrovolných nástrojů, s ohledem na ekonomicky využitelný potenciál. Politika navrhuje efektivní a účinná opatření, včetně jejich příspěvku ke snižování emisí skleníkových plynů do roku 2030 a popisuje trajektorie, které směřují k přechodu na nízkoe emisní ekonomiku do roku 2050. Politika nenahrazuje jednotlivé sektorové národní politiky a strategie, ale vhodně je doplňuje a dále rozvíjí.

¹ Tuto oblast řeší následující strategické materiály: Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR, Národní akční plán adaptace na změnu klimatu a Koncepce ochrany před suchem

2. Vývoj emisí skleníkových plynů v ČR

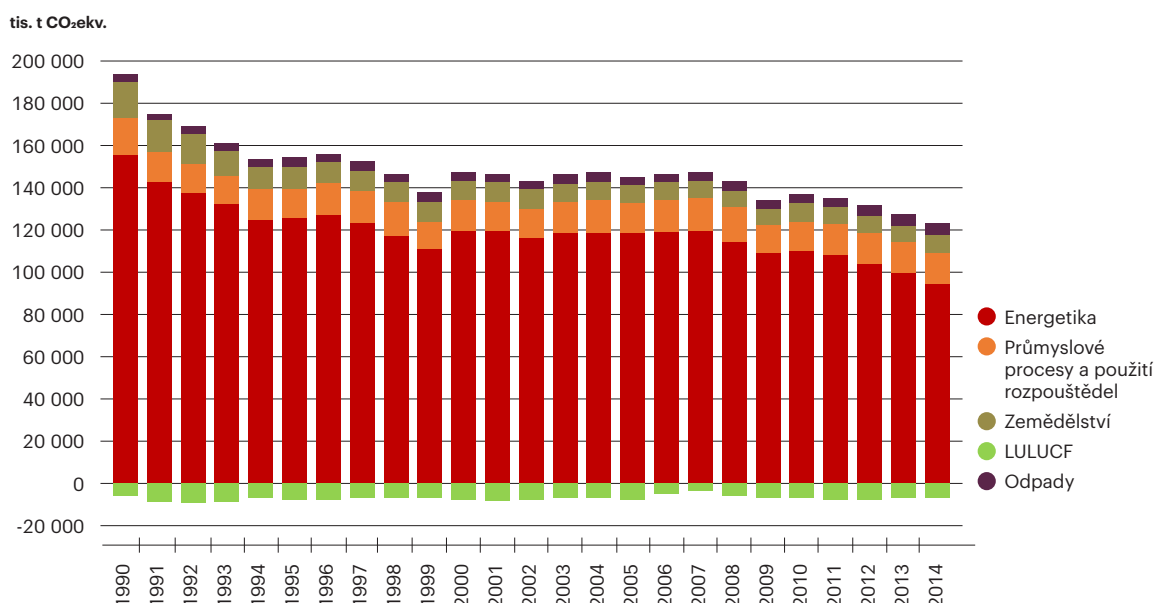
Celkové agregované emise skleníkových plynů v ČR dlouhodobě klesají a v roce 2014 byly (bez zahrnutí propadů ze sektoru LULUCF²) o 36,7 % nižší než v základním roce 1990, ke kterému se vztahují závazky ČR v rámci Kjótského protokolu. Ve stejném období emise skleníkových plynů zemí EU-28 poklesly o více jak 19 %.

Nejvýznamnějším skleníkovým plynem v emisní bilanci ČR je oxid uhličitý, který v roce 2014 odpovídal za více než 82 % celkových emisí skleníkových plynů. Následují metan s téměř 11% podílem a oxid dusný s podílem téměř 5 %. Fluorované plyny se podílí na celkových emisích méně než 2 %. Mezi roky 1990–2014 poklesly emise oxidu uhličitého o více než 35 %, emise metanu o více než 27 % a oxidu dusného o více než 43 %, zatímco emise fluorovaných plynů vzrostly ve stejném období 35krát.

Dominantní emisní kategorií je sektor Spalovacích procesů, který zahrnuje, kromě energetického průmyslu, veškeré spalování paliv v dopravě, domácnostech i službách. Podíl tohoto sektoru představoval v roce 2014 více než 82 % celkových emisí skleníkových plynů. Sektor Průmyslových procesů (včetně kategorie Použití rozpouštědel) představoval v roce 2014 více než 11 % a sektor Zemědělství přibližně 6,5 % celkových emisí skleníkových plynů. Sektor odpadů se na celkových emisích podílel více než 4 % a sektor LULUCF prostřednictvím propadů pohltit téměř 4 % emisí skleníkových plynů.

Obr. č. 1:

Vývoj emisí a propadů skleníkových plynů v ČR v období 1990–2014 v odvětvovém členění

² LULUCF – Využívání krajiny, změny ve využívání krajiny a lesnictví

K nejvýraznějšímu snížení emisí v ČR došlo v období 1990–1994 zejména v souvislosti s restrukturalizací národního hospodářství, přechodem na tržní ekonomiku a významným propadem produkce v rámci těžkého průmyslu. Od roku 1998 emise oscilovaly přibližně okolo hodnoty 140 milionů tun CO₂ekv. Od roku 2008 lze opět sledovat sestupný trend, který souvisel s ekonomickou recesí a zpomalením hospodářského růstu.

Ke snížení emisí skleníkových plynů výrazně přispěl především pokles spalování fosilních paliv ve zpracovatelském průmyslu a v energetice, kde docházelo a i nadále dochází k postupnému nahrazování výroby uhelných elektráren jadernými a obnovitelnými zdroji energie (OZE). I přes celkový nárůst od roku 2008 rovněž klesají emise skleníkových plynů z dopravy. Emise ze zemědělství se pak snížily přibližně o polovinu oproti stavu z roku 1990.

3. Cíle a priority ČR v oblasti snižování emisí skleníkových plynů

Hlavní cíle Politiky ochrany klimatu v ČR

Hlavním cílem Politiky je stanovit vhodný mix nákladově efektivních opatření a nástrojů v klíčových sektorech, které povedou k dosažení cílů ČR v oblasti snižování emisí skleníkových plynů následovně:

- > snížit emise ČR do roku 2020 alespoň o 32 Mt CO₂ekv. v porovnání s rokem 2005;
- > snížit emise ČR do roku 2030 alespoň o 44 Mt CO₂ekv. v porovnání s rokem 2005

Dlouhodobé indikativní cíle Politiky ochrany klimatu v ČR

- > směřovat k indikativní úrovni 70 Mt CO₂ekv. vypouštěných emisí v roce 2040;
- > směřovat k indikativní úrovni 39 Mt CO₂ekv. vypouštěných emisí v roce 2050.

Vzhledem k časovým nárokům na přípravu a realizaci jednotlivých opatření a nástrojů a na dobu odezvy je nutné pojímat Politiku a její nastavení v dlouhodobém časovém horizontu, s předpokladem pravidelného vyhodnocování a aktualizace, které budou probíhat každých 5, respektive 7 let.

Nastavení časového horizontu Politiky respektuje tři základní úrovně potřeb a požadavků v oblasti ochrany klimatu, tj. na národní úrovni a v kontextu evropské a mezinárodní politiky.

Cíl redukce emisí pro rok 2020 předpokládá snížit emise v absolutním vyjádření o přibližně 32 Mt CO₂ekv.³ v porovnání se 146 Mt CO₂ekv. v roce 2005⁴. Do roku 2030 se cíl snížení emisí alespoň o 40 % oproti roku 1990 na úrovni EU dále rozpadá na cíl snížení emisí o 43 % v sektorech v systému EU ETS, respektive o 30 % v sektorech mimo systém EU ETS oproti roku 2005. Avšak rozdělení 30% cíle mezi jednotlivé členské státy, kdy hlavním kritériem zůstává výše HDP/obyvatele, je stále předmětem jednání a nový návrh příslušné legislativy byl předložen Evropskou komisí v polovině roku 2016.

Závazky ČR zohledňují závazky EU

Naplnění cílů snižování emisí skleníkových plynů pro roky 2020 a 2030 je implementováno prostřednictvím evropské legislativy pro emise zahrnuté do systému EU ETS a pro sektory mimo EU ETS. EU přijala následující redukční cíle:

- > snížit emise skleníkových plynů o **20 % do roku 2020** v porovnání s rokem 1990
- > snížit emise skleníkových plynů minimálně o **40 % do roku 2030** v porovnání s rokem 1990

V delším časovém horizontu EU plánuje přechod na nízkoemisní hospodářství:

- > snížení emisí skleníkových plynů o **80–95 % do roku 2050** v porovnání s rokem 1990

³ Mt CO₂ekv. – milion tun emisního ekvivalentu oxidu uhličitého

⁴ Bez započítání sektoru LULUCF

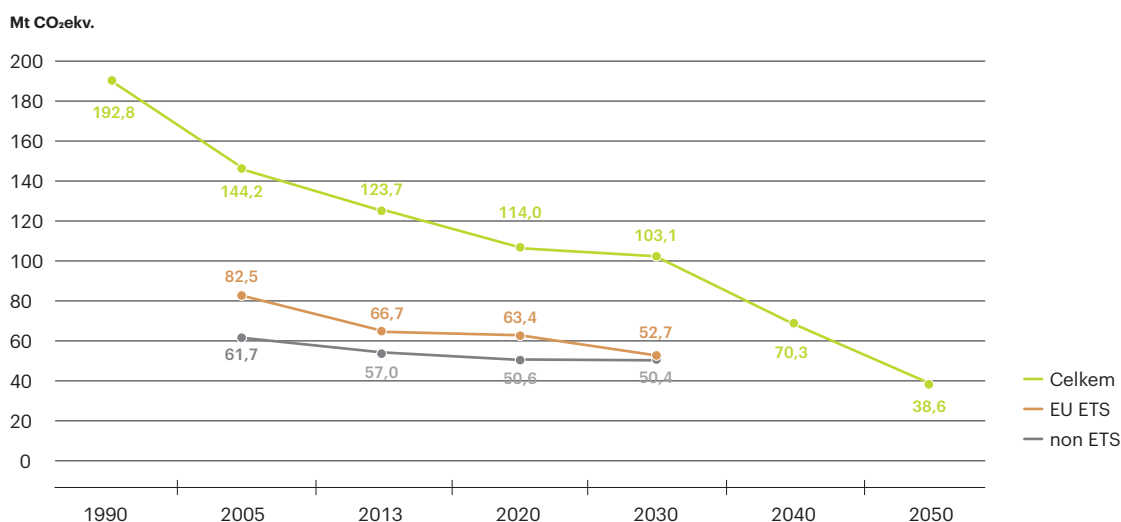

Za předpokladu, že specifický cíl pro ČR bude stanoven na úrovni 13% redukce vůči roku 2005, měla by dosáhnout maximální úroveň celkových vypuštěných emisí v roce 2030 přibližně 102,3 Mt CO₂ekv., což představuje téměř 48 % redukci oproti základnímu roku 1990. V rámci první aktualizace Politiky se předpokládá revize cíle snižování emisí do roku 2030 v návaznosti na přijetí příslušné legislativy EU.

Lineární trajektorie pro časový úsek 2030–2050 je navržena s ohledem na uvažovanou maximální úroveň emisí ČR v roce 2050 odpovídající alespoň 80% poklesu emisí oproti roku 1990. Tomu odpovídá maximální indikativní úroveň emisí 39,1 Mt CO₂ekv. v absolutním vyjádření.

Emisní bilance dokumentuje, že ČR se podařilo mezi roky 1990 až 2014 snížení emisí skleníkových plynů o více než 36,7 %. Současné projekce ukazují, že cíle pro roky 2020, respektive 2030, lze v podmínkách ČR realizovat na základě stávajících, popř. dodatečných opatření v jednotlivých sektorech. Případné plnění dlouhodobějších indikativních cílů po roce 2030 se neobejde bez přijetí nových strukturálních opatření a současně využití všech dostupných nástrojů vedoucích k využití ekonomického potenciálu jednotlivých nízkoemisních technologií v jednotlivých sektorech.

Obr. č. 2:
Ilustrativní trajektorie snižování emisí do roku 2050

4. Projekce emisí skleníkových plynů do roku 2030

Emisní projekce do roku 2030 předpokládá efektivní uplatnění a implementaci již přijatých politik a opatření ve všech odvětvích. Projekce na obrázku č. 2 vychází z předpokládané spotřeby fosilních paliv, z rostoucího podílu obnovitelných zdrojů energie („OZE“), modernizace energetiky, průmyslu, dopravy a fondu budov v horizontu do roku 2030. V oblasti energetiky jsou projekce v souladu s tzv. optimalizovaným scénářem Státní energetické koncepce („SEK“), která byla přijata v květnu 2015 vládou ČR. V základní emisní projekci do roku 2020 předpokládáme meziroční nárůst HDP o 3,3 % a o 2,4 % do roku 2030, který respektuje předpoklad optimalizovaného scénáře SEK o průměrném ročním růstu HDP mezi lety 2012 a 2040.

Scénář se stávajícími opatřeními předpokládá snížení emisí skleníkových plynů v roce 2020 o 39 % a v roce 2030 o 47 % oproti roku 1990. Ve scénáři s dodatečnými opatřeními dochází ke snížení emisí skleníkových plynů v roce 2020 o 42 % a v roce 2030 o 49 % oproti roku 1990. Emisní trajektorii potřebné k dosažení indikativního cíle snížení emisí skleníkových plynů o 80 % do roku 2050 se přibližuje spíše scénář s dodatečnými opatřeními.

V sektorech zahrnutých do EU ETS dochází mezi roky 2005 a 2020 ke snížení emisí o 28 % ve scénáři se současnými opatřeními a o 29 % ve scénáři s dodatečnými opatřeními. Do roku 2030 dochází ve srovnání s rokem 2005 ke snížení emisí o 37 % se současnými opatřeními a o 38,5 % s dodatečnými opatřeními.

V sektorech non-ETS dochází mezi lety 2005 a 2020 ke snížení emisí o 8 % ve scénáři se současnými opatřeními a o 14,5 % ve scénáři s dodatečnými opatřeními. Do roku 2030 dochází ve srovnání s rokem 2005 ke snížení emisí o 19 % se současnými opatřeními a o 26 % s dodatečnými opatřeními.

5. Uhlíková kalkulačka a výhled do roku 2050

Aby do roku 2050 došlo k postupnému snížení emisí skleníkových plynů o 80 % oproti základnímu roku 1990 v souladu s indikativním cílem stanoveným Politikou a v souladu s Plánem přechodu na konkurenceschopné nízkouhlíkové hospodářství EU do roku 2050, muselo by dojít v období 2020–2030 a rovněž v letech následujících k zásadním strukturálním a technologickým změnám ve všech sektorech národního hospodářství, a to včetně změn v návycích, chování a uvažování společnosti.

V horizontu roku 2050 lze pouze velmi obtížně navrhovat podobu konkrétních opatření, proto všechny scénáře možného vývoje vycházejí především z různých kombinací a voleb v současnosti

známých technologií a jejich využitelného potenciálu v podmínkách ČR. Scénáře byly sestaveny na základě uhlíkové kalkulačky přizpůsobené a kalibrované pro specifické národní podmínky ČR. Jedná se o interaktivní nástroj, který zobrazuje dopady různých strategií a scénářů redukce emisí CO₂ na energetickou bilanci, náklady, emise a bezpečnost a diverzitu zdrojů.

S ohledem na okrajové podmínky bylo definováno 8 různých scénářů, které je možné rozčlenit do tří kategorií:

→ scénáře rozvoje energetického hospodářství bez ohledu na klimatické změny (referenční scénář A)

→ scénáře nesplňující cíl dosažení minimálně 80% snížení emisí mezi roky 1990–2050 (scénáře označené B)

Kategorie B obsahuje 4 scénáře: 1) scénář extrapolace SEK, 2) jaderný scénář, 3) zelený scénář a 4) scénář hospodářské recese.

→ scénáře splňující dosažení minimálně 80% snížení emisí mezi roky 1990–2050 (scénáře označené C).

Kategorie C obsahuje 3 scénáře: 1) dovoz elektřiny a biomasy, 2) rozvoj technologie CCS a 3) rozvoj OZE, jaderné energetiky a energetických úspor.

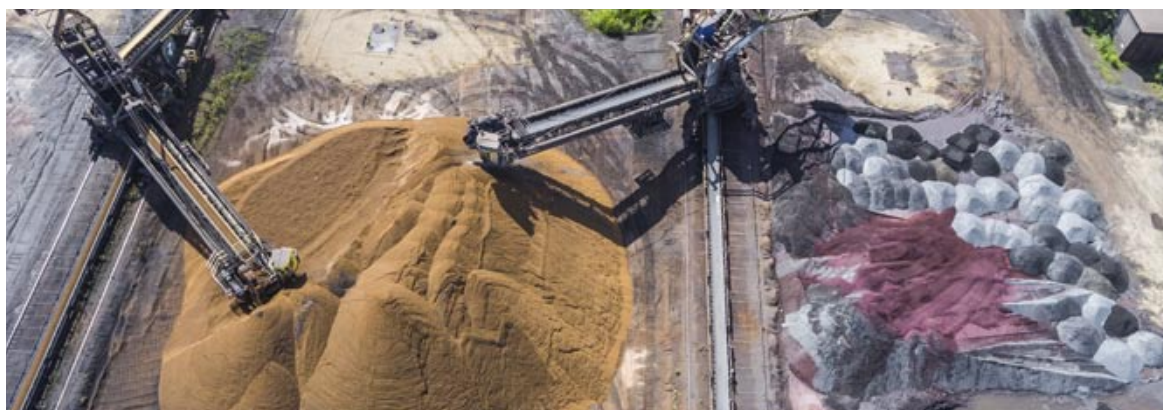
Uvedené scénáře jsou zamýšleny jako ilustrativní a mají za cíl především ukázat, že cíle k roku 2050 nelze dosáhnout bez kombinace mnoha různých opatření zejména v oblasti výroby a spotřeby energie.

6. Politiky a opatření

6.1 Průmysl

Průmyslové procesy jsou třetím největším zdrojem emisí skleníkových plynů a na celkových emisích EU se podílejí zhruba 7 %. V podmínkách ČR se jedná o druhý nejvýznamnější emisní sektor s 11% podílem na celkových emisích. Podle Plánu přechodu na konkurenceschopné nízkouhlíkové hospodářství EU do roku 2050 by emise v tomto sektoru měly postupně klesnout až o 80 %. Objem vyprodukovaných emisí v tomto sektoru je do značné míry závislý na objemu výroby, čím více se vyrobí, tím více emisí je vyprodukováno.

Klíčovou politikou, která významně snižuje produkci emisí skleníkových plynů z průmyslu je systém EU ETS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/75/EU o průmyslových emisích (IED). Na úrovni ČR řeší snižování produkce emisí Státní politika životního prostředí ČR 2012–2020, novela zákona č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií, která rozšiřuje povinnost zpracovávat energetický audit nebo zavést systém managementu hospodaření s energií podle normy ISO 50001 u podnikatelů.

6.2 Energetika

Výroba, přenos a distribuce elektřiny jsou v ČR (vedle výroby a distribuce tepla) největším producentem emisí skleníkových plynů. V ČR je široce rozšířená kombinovaná výroba elektřiny a tepla, přičemž ve velkých a středních spalovacích zdrojích činí podíl kogenerace necelých 70 % z celkové hrubé výroby tepla. Podle Plánu přechodu na konkurenceschopné nízkouhlíkové hospodářství EU by emise v tomto sektoru měly postupně klesat, a to až téměř k nule v roce 2050.

Důležitý nástroj, který se podílí na snižování produkce emisí skleníkových plynů, je systém EU ETS, v rámci kterého musí výrobci vyřazovat emisní povolenky odpovídající ekvivalentu vyprodukovaných emisí. Na státní úrovni řeší snižování produkce emisí SEK, která vyjadřuje cíle státu v energetickém hospodářství v souladu s potřebami hospodářského a společenského rozvoje, včetně ochrany klimatu a životního prostředí. SEK zároveň zohledňuje evropské politiky a legislativu, přijatou Evropským parlamentem a Radou.

6.3 Konečná spotřeba energie

V České republice existuje velký potenciál snižování energetické náročnosti v oblasti budov určených pro bydlení, ale i státní správy a samosprávy, zavádění energetického managementu ISO 50 001 na úrovni krajů a zavádění energetického managementu na úrovni měst a obcí. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/31/EU o energetické náročnosti budov má vliv na výstavbu, rekonstrukce a užívání budov. Implementace směrnice by do roku 2030 měla vést ke snížení emisí na jednotku podlahové plochy budovy o 25 až 40 % ve srovnání s rokem 2010.

Na státní úrovni řeší naplňování cílů v oblasti energetické účinnosti Národní akční plán energetické účinnosti (NAP EE), který definuje plánovaná opatření zaměřená na zvýšení energetické účinnosti a očekávané nebo dosažené úspory energie, včetně úspor při dodávkách, přenosu či přepravě a distribuci energie, jakož i v konečném využití energie.

6.4 Doprava

Podíl dopravy na celkových emisích oxidu uhličitého v ČR od rok 1990 postupně narůstá. Tento trend souvisí především s růstem objemů individuální automobilové dopravy a silniční nákladní dopravy. Počet registrovaných osobních automobilů se mezi lety 1990 a 2014 zdvojnásobil.

Na úrovni ČR řeší snižování produkce emisí Dopravní politika ČR (pro období 2014–2020, s výhledem do roku 2050) a Akční plán čisté mobility. Tyto strategie počítají s postupným navyšováním podílu alternativních pohonů a paliv v silniční dopravě a s další elektrizací železnic, s postupným přesunem nákladní dopravy ze silniční na železniční, případně vodní dopravu.

6.5 Zemědělství a lesnictví

Zemědělství přispělo v roce 2014 k celkovým emisím skleníkových plynů v České republice přibližně 6 %. Současné však propady CO₂ z využívání krajiny, změn ve využívání krajiny a lesnictví snižují celkové emise skleníkových plynů každoročně o přibližně 4 %. Tento druh ukládání CO₂ ještě zdaleka nedosáhl svého potenciálu, i když objem uhlíku ukládaného v půdě a v dřevní hmotě je značný.

Na státní úrovni řeší snižování produkce emisí Akční plán pro biomasu v ČR na období 2012–2020, který předpokládá do roku 2020 možnost dosáhnout roční produkce energie ze zemědělské půdy a vedlejších produktů zemědělské výroby a zpracování zemědělských produktů v rozmezí 133,9 až 186,8 petajoulů (PJ). Vázání uhlíku v půdě napomáhá povinné dodržování standardů Dobrého zemědělského a environmentálního stavu (DZES) a dodržování povinných požadavků na hospodaření (PPH). Dalším nástrojem je místní podpora zalesňování zemědělské půdy poskytovaná Programem rozvoje venkova.

6.6 Odpady

Emise skleníkových plynů z odpadů vzrostly v ČR mezi lety 1990–2012 o 25 %. Tento nepříznivý trend způsobil zejména růst emisí ze skládkování odpadu. Hlavním pilířem odpadové politiky EU je hierarchie nakládání s odpady, jež je definována ve směrnici Evropského parlamentu a Rady 2008/98/ES, o odpadech.

V ČR řeší snižování produkce emisí Plán odpadového hospodářství ČR na období 2015–2024 (POH ČR), který zároveň naplňuje a dále rozpracovává Státní politiku životního prostředí 2012–2020. POH ČR obsahuje rovněž požadavek legislativně stanovit od roku 2024 zákaz skládkování směsného komunálního odpadu, recyklovatelných a využitelných odpadů.

7. Financování opatření na ochranu klimatu v rozvojových státech

ČR eviduje vynakládané klimatické finanční prostředky pro národní i mezinárodní účely od roku 2010. Prostředky jsou alokovány převážně prostřednictvím dvoustranné a mnohostranné zahraniční rozvojové spolupráce ČR (dále jen "ZRS"), kdy celková roční suma za sledované období vzrostla o více jak 97 mil. Kč. Přehled takto vynakládaných prostředků je obsažen v tabulce č. 1.

Tab. č. 1:
Klimatické finance poskytnuté v období 2010–2015 v Kč

Rok	Dvoustranná spolupráce	Mnohostranná spolupráce	Celkem
2010	74 450 000	1 250 000	75 700 000
2011	100 810 000	25 000 000	125 810 000
2012	101 691 000	17 000 000	118 691 000
2013	98 937 000	32 101 000	131 038 000
2014	111 418 000	59 522 000	170 940 000
2015*	113 400 000	59 522 000	172 922 000

* Odhad vynaložených prostředků

Zdroj: MŽP

V rámci mnohostranné ZRS jsou mezi klimatické prostředky započítávány příspěvky do Globálního fondu životního prostředí (GEF) a od roku 2013 také příspěvky do Zeleného klimatického fondu (GCF), do kterého se ČR zavázala přispět 110 mil. Kč v období 2014–2018. Koncem roku 2014 ČR také uzavřela dohodu o spolupráci se Spolkovou republikou Německo v rámci programu „Climate Finance Readiness“ (dále jen „Program“), který je implementován německou agenturou pro mezinárodní spolupráci GIZ (Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit). Příspěvek ČR do tohoto Programu na období 2015–2018 je 40 mil. Kč. Cílem Programu je vytvořit ve vybraných rozvojových státech výchozí podmínky pro identifikaci a realizaci projektů tak, aby byly tyto státy připraveny efektivně čerpat finanční prostředky GCF na konkrétní projekty a programy v oblasti mitigace, adaptace a budování kapacit. Za přispění českých expertů probíhá implementace Programu ve čtyřech vybraných státech – Vietnam, Peru, Tádžikistán a Gruzie.

V rámci dvoustranné ZRS jsou prostřednictvím České rozvojové agentury financovány projekty v rozvojových zemích: Arménie, Afganistán, Bosna a Hercegovina, Etiopie, Kazachstán, Kosovo, Mongolsko, Moldavsko, Gruzie, Vietnam, Kambodža a Jemen. Přibližně 70 % prostředků bylo směřováno na adaptační projekty, které jsou realizovány v sektorech vodního hospodářství, zemědělství a lesnictví. Ze zbývajících částí jsou financovány mitigační projekty a to především v oblastech zvyšování energetické účinnosti a instalace obnovitelných zdrojů energie.

7.1 Navyšování klimatických financí

Výše poskytnutých klimatických prostředků v roce 2014 dosáhla úrovně 170,9 mil. Kč, což představuje přibližně 0,004 % HDP ČR. Pro srovnání, ostatní vyspělé státy v roce 2012⁵ vynakládaly pro tyto účely průměrně 0,042 % HDP, tedy přibližně 10× více než ČR. Dosažení úrovně celosvětového průměru je dlouhodobým cílem ČR pro období do roku 2030. V kvantitativním vyjádření tento cíl odpovídá částce 1,789 mld. Kč. Této výše by ČR měla dosáhnout v roce 2030, přičemž indikativní cíle pro rok 2020 a 2025 jsou 634 mil. Kč, respektive 1,211 mld. Kč. Meziroční navýšení finančních prostředků v období 2017–2030 tak odpovídá hodnotě 115,4 mil. Kč.

8. Odhad nákladů EU ETS a výnosů z prodeje emisních povolenek

Ministerstvo životního prostředí sestavilo výhled v rámci systému EU ETS. Po roce 2020 dojde k uplatnění vyšší hodnoty lineárního faktoru, jímž se snižuje strop emisí v rámci EU ETS (a tím také množství každoročně generovaných povolenek EUA). Podle předběžných výpočtů vyplývá, že v letech 2015 až 2020 by mohl příjem ČR z dražeb emisních povolenek činit cca 33 mld. Kč a v letech 2021 až 2030 buď cca 82, nebo cca 148 mld. Kč podle toho, zda bude ČR pokračovat v bezplatné alokaci povolenek (tzv. derogace) pro elektroenergetiku.

Na základě odhadované produkce emisí a ceny povolenek, ovlivněné působením tržní stabilizační rezervy (Market Stability Reserve – MSR), je možné predikovat náklady podnikové sféry ČR spojené s nákupem emisních povolenek (odhadované emise ČR v sektorech zahrnutých do EU ETS do roku 2030 byly převzaty z publikace EK „EU Energy, transport and GHG emissions – Trends to 2050“). V letech 2015 až 2020 by měly činit cca 37 mld. Kč, v letech 2021 až 2030 následně cca 169 nebo cca 103 mld. Kč podle toho, zda bude ČR pokračovat v bezplatné alokaci povolenek výrobcům elektřiny.

⁵ Rok 2012 je zvolen jako referenční, protože za tento rok jsou veřejně dostupné údaje o poskytnutých klimatických financích ze strany vyspělých států na agregátní i individuální bázi.

9. Reportingové povinnosti ČR

Česká Republika, jakožto smluvní strana Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu (dále jen „UNFCCC“) a Kjótského protokolu, je vázána jednotným, transparentním, konzistentním a kontrolovatelným způsobem národní inventarizace emisí a propadů skleníkových plynů. Z tohoto důvodu byl vybudován Národní inventarizační systém (dále jen NIS), který musí být spravován v souladu s pravidly, která byla přijata na zasedáních UNFCCC, respektive Kjótského protokolu.

Členské státy EU jsou navíc vázány povinnostmi vyplývajícími z nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 525/2013 z 21. května 2013 a souvisejících prováděcích předpisů EU. Nařízení a předpisy od roku 2015 vyžadují od členských států rozšířený reporting, či zcela nový oproti původním požadavkům, které upravovaly oblast monitorování skleníkových plynů.

Nové požadavky zahrnují poskytování každoročních zpráv o inventarizaci emisí a propadů skleníkových plynů, přípravu a reporting emisních projekcí (každé dva roky), Dvouletých zpráv a Národních sdělení (tj. podrobných zpráv, podávaných jednou za dva resp. čtyři roky, které obsahují všechny klíčové informace o národních podmínkách, politikách a opatřeních souvisejících s politikou ochrany klimatu ve všech sektorech hospodářství).

Zodpovědnost za fungování NIS nese Ministerstvo životního prostředí, které pověřilo Český hydrometeorologický ústav (ČHMÚ) jako organizaci zodpovědnou za koordinaci přípravy inventarizace emisí a propadů skleníkových plynů.

Dalšími povinnostmi, které vyplývají z výše uvedených pravidel UNFCCC, resp. nařízení EU, jsou příprava Národní nízkoemisní strategie ČR a zřízení národního systému pro politiky, opatření a projekce. Vytvoření platformy pro politiky a opatření by mělo přispět mj. ke zlepšení spolupráce, informovanosti a koordinace při provádění specifických opatření a politik na úrovni jednotlivých resortů, jež je nutné vykazovat v rámci reportingových povinností.

Národní systém pro politiky, opatření a projekce, ustavený v souladu s požadavky nařízení 525/2013 k 9. 7. 2015, zakotvuje koordinační roli MŽP a ČHMÚ, roli sektorových řešitelů NIS a zapojení Meziresortní pracovní skupiny pro ochranu klimatu. Tento systém je však nezbytné dále rozvíjet a prohlubovat, aby dostál náročným požadavkům ohledně konzistentnosti a úplnosti vykazovaných dat a informací.

10. Aktualizace a vyhodnocení Politiky ochrany klimatu v ČR

Na základě usnesení vlády z března 2017 musí být první vyhodnocení Politiky vyhotoveno do 31. prosince 2021. Usnesení dále ukládá povinnost zpracování její aktualizace nejpozději do 31. prosince 2023.

POLITIKA OCHRANY KLIMATU V ČR: Manažerské shrnutí

Vydalo Ministerstvo životního prostředí, se sídlem Vršovická 1442/65, Praha 10
www.mzp.cz

Editoři: Pavel Zámyslický, Kateřina Suchá, Zdeněk Bidrman (odbor energetiky a ochrany klimatu MŽP)

Fotografie: Fotografická soutěž Moje magické místo a další zdroje MŽP

Vydání první, 16 stran

Publikace neprošla jazykovou ani stylistickou korekturou.

© Ministerstvo životního prostředí, Praha 2017

ISBN 978-80-7212-625-5

ISBN 978-80-7212-626-2 (angl. vyd.)